

СОВЕТ
КАЧЕЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Центральная, д. 200, с.Качелино,
Арский муниципальный район, 422013

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КӘЧЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Үзәк урам, 200 йорт, Кәче авылы,
Арча муниципаль районы, 422013

Тел. (84366)52-3-93, факс (84366)52-3-93. E-mail: Kach.Ars@tatar.ru

Кәче авыл жирлеге Советы КАРАРЫ

«25» февраль 2022 ел

№ 45

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлдәгә 248-ФЗ номерлы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге Уставы нигезендә Кәче авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Кушымта итеп бирелгән түбәндәгеләрне расларга:

- Кәче авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне 1 нче кушымта нигезендә;

- Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген 2 нче кушымта нигезендә;

- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген 3 нче кушымта нигезендә;

- Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләрне 4 нче кушымта нигезендә;

- Муниципаль контрольнең (күзәтчелекнең) индикатив күрсәткечләре исемлеген 5 нче кушымта нигезендә.

2. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге Советының 2021 елның 27 декабрдәгә 40 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Кәче авыл жирлеге башлыгы урынбасары:

А.С. Гарифжанов

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Кече авыл
жирлеге Советының
25 февраль 2022 ел, №45
карарына 1 нче кушымта

Кече авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә (алга таба-Нигезләмә) Кече авыл жирлеге территориясендә (алга таба - муниципаль контроль) төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Муниципаль контроль предметы булып түбәндәгеләр тора:

Оешмалар һәм гражданның (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан Кече авыл жирлеге Советының 03.12.2021 ел, №37 карары белән расланган Кече авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрне, инвалидларга социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуын тәмин итү таләпләрен Кече авыл жирлегендә территорияне төзекләндерүне оештыру кагыйдәләре нигезендә үтәү (алга таба- Кагыйдәләр);

контроль чаралар нәтижәләре буенча кабул ителә торган карарларны үтәү.

Муниципаль контроль предметына Кагыйдәләрдә билгеләнгән мәжбүри таләпләр керми, алар гамәлдәге законнар нигезендә дөүләт контроленең (күзәтчелегенен), муниципаль контрольнең башка төрләре предметына керә.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты):

алар кысаларында мәжбүри таләпләр үтәлгә тиешле Кече авыл жирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеген, гамәлләре (гамәл кылмаулары), шул исәптән эшчәнлек алып баручы, эш-гамәлләре (гамәл кылмаулары) контрольдә тотылучы затларга карата куелган таләпләр үтәлеше;

контрольдә тотылучы затларның, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләрнең эшчәнлек нәтижәләре;

контрольдә тотылучы затлар ия булган һәм (яки) файдаланыла торган һәм аларга төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләр куела торган биналар, төзелмәләр, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләрен кертәп, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне төзү юлы белән гамәлгә ашырыла:

контроль чараларның бердәм реестры;

судка кадәр шикәят бирүнең мәгълүмат системасы (дөүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасы);

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дөүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары.

Контроль орган тарафыннан «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ

номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон) контроль объектларын мәгълүмати системадан файдаланып исәпкә алу алып барыла.

1.5. Муниципаль контроль Кече авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба - Контроль орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кече авыл жирлегә башкарма комитетына (алга таба - Башкарма комитет) йөкләнә.

1.6. Муниципаль контроль орган исемнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

1) контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары);

2) үз вазыйфаи бурычларына әлеге Нигезләмә, вазыйфаи регламент яисә вазыйфаи инструкция нигезендә муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткөрү (алга таба - инспектор) керә торган контроль органның вазыйфаи заты.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органның вазыйфаи затлары исемлеге әлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы белән билгеләнә.

Контроль чараны уздыру турында карар кабул итүгә вәкаләтле контроль органның вазыйфаи затлары булып Контроль органы житәкчесе, житәкче урынбасары (алга таба - Контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затлары) тора.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольдә тотучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм кисәтү буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулысынча гамәлгә ашырырга;

3) контроль чаралар үткәрергә һәм законлы нигездә контроль гамәлләр кылырга һәм аларны билгеләп куйган вакытта гына һәм контроль чараларының бердәм реестрында тиешле мәгълүмат булган очракта гына, контрольдә тотыла торган затлар белән хезмәттәшлек иткән очракта, мондый чараларны үткәрергә һәм мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклыгын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә башкарырга;

4) контроль чаралар уздырганда гыйбадәт кылуларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күрсәтү күрсәтү, аларны үткөрүгә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке тәртибен бозмаска;

5) контроль чаралар уздырганда (Контроль органнарның контрольдә тотылуучы затлар белән хезмәттәшлеге таләп ителми торган контроль чаралардан тыш) һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда һәм әлеге Нигезләмәнең 3.4 бүлекчәләрендә каралган очракларда контрольдә тотылуучы затларның, аларның вәкилләренең, аларның вәкилләренең, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең яисә аның жәмәгәт вәкилләренең Татарстан Республикасында эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленең булуына каршылык күрсәтмәскә;

6) контроль чаралар уздырганда шунда булган затларга, аларның вәкилләренә, муниципаль контроль предметына караган мәгълүматны һәм документларны, шул исәптән, әгәр мондый килештерү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган булса, контроль чараны үткөрүне прокуратура органнары тарафыннан килештерү турында белешмәләр бирергә;

7) контрольдә тотылуучы затларны, аларның вәкилләрен контроль чаралар һәм контроль чара предметына караган контроль гамәлләр нәтижәләре белән таныштырырга;

8) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чара предметына караган мәгълүмат һәм (яисә) документлар белән таныштырырга;

9) ачыкланган хокук бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә күрсәтелгән хокук бозулар авырлыгының, закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен аларның потенциалы куркынычының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотыла торган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләмәскә, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыян (зарар) китермәскә;

10) Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә үз гамәлләренең нигезле булуын исбат итәргә;

11) контроль чаралар уздыру һәм контроль гамәлләр кылу Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән срокларны үтәргә;

12) контрольдә тотыла торган затлардан Россия Федерациясә законнарында каралмаган йә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документларны һәм башка белешмәләрне таләп итмәскә.

1.7.2. Контроль чараларны үз вәкаләтләре чикләрендә һәм уздырыла торган контроль гамәлләр күләмендә уздырганда, инспектор түбәндәгеләргә хокуклы:

1) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, хезмәт таныклығын күрсәткәч һәм контроль орган карары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә житештерү объектларына керергә (карарга);

2) мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар белән, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яисә закон белән саклана торган башка серне үз эченә алган документлар белән танышырга;

3) контрольдә тотыла торган затлардан, шул исәптән контроль оешмалары житекчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, контроль чаралар уздырганда ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язма аңлатмалар бирүне, шулай ук күчermә ясау, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

4) контрольдә тотылучы затларның мәгълүмат системалары белән предметка һәм контроль чара күләменә караган өлешендә техник документация, белешмәләрнең электрон базасы, танышырга;

5) контрольдә тотылучы зат тарафыннан контроль чаралар үткәргәндә соралган документларны һәм материалларны тапшырмау яки вакытында тапшырмау, вазыйфаи затларны һәм (яки) контрольдә тотучы зат хезмәткәрләрен сораштыру үткөрү, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чараларга комачаулау фактлары буенча актлар төзергә;

6) контрольдә тотылучы затларга куркынычсызлыгын тәэмин итү һәм аларны мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү буенча тәкъдимнәр бирергә, контрольдә тотылучы затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында һәм бозылган хәлне торгызу турында карарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очрактарда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә;

8) _____.

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфаи затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контрольлек (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләрне урнаштыру юлы белән контрольдә тотылучы затларга хәбәр итү гамәлгә ашырыла, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада үтәү өчен файдаланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган

инфраструктура аша контрольдә тотылучы затларга житкерү, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

2. Зыян (зарар) килү куркынычы категориясе

2.1. Муниципаль контроль профилактик чаралар һәм контроль чаралар сайлауны билгеләүче зыян (зарар) килү куркынычы белән идарә итү, аларны карап тоту (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләр күләме), интенсивлык һәм нәтижеләр ясау рисклары белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта контроль орган даими нигездә зыян (зарар) килү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен кулланыла торган белешмәләрне мониторинглау (жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алу) үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) килү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зарар) килү куркынычының түбәндәге категорияләренең берсенә кертелергә мөмкин (алга таба - куркынычлылык категориясе):

- югары куркынычлылык;
- урта куркынычлылык;
- уртача куркынычлылык;
- түбән куркынычлылык.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын куркынычлылык категориясенә кертү критерийлары әлеге Нигезләмәнең 2 нче кушымтасында билгеләнә.

2.4. Контроль объектның куркынычлылыкның бер категориясенә кертү аның характеристикаларын расланган куркынычлылык критерийлары белән чагыштыру нигезендә контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы-контроль объекты параметрларынан туры килү яки кире кагу, алар үзләре мәжбүри таләпләрне бозмый, ләкин ихтимал югары дәрәжәдә мондый бозулар һәм закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычы булуын раслый.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлегә Совет карары белән раслана.

2.6. Контроль объекты билгеле бер куркынычлылык категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән куркынычлылык категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль органы объектның куркынычлылыкның башка категориясе критерийларына туры килүе турында яисә куркынычлылык критерийлары үзгәрү турында белешмәләр кәргән көннән соң биш эш көне эчендә контроль объектның куркынычлылык категориясен үзгәртү турында карар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, Контроль органы түбәндәге профилактик чаралар төрләрен үткәрә:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтү игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынучы затларга мәгълүмат житкерү

3.1.1. Контроль орган «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кәче авыл жирлеге Советының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) массакүләм мәгълүмат чараларында, контрольдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша һәм түбәндәге белешмәләрнең башка рәвешләрендә урнаштыру юлы белән контрольдә торучы һәм кызыксынучы башка затларга мәгълүмат бирә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга сала торган норматив хокукый актлар текстлары;

2) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга сала торган норматив хокукый актларга кертелгән үзгәрешләр турында, аларның үз көченә керү сроклары һәм тәртибе турында белешмәләр;

3) структур берәмлекләренә күрсәтеп, норматив хокукый актлар исемлеге мәжбүри таләпләре булган, аларны бәяләү контроль предметы булып торган әлеге актлар, шулай ук мәжбүри таләпләрне бозганда кулланыла торган җаваплылык чаралары турындагы мәгълүматны гамәлдәге редакциядәге текстлар белән;

4) аларны үз-үзен тикшерү өчен куллануны рәхсәт итә торган форматта расланган тикшерү кәгазьләре;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча житәкчелек;

6) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын куркынычлылык категориясенә кертү тәртибе;

7) куркынычлылык категориясен күрсәтеп, контроль чараларның еллык планын формалаштыру кысаларында исәпкә алына торган контроль объектлары исемлеге;

8) Контроль органы тарафыннан (мондый чаралар уздырганда) планлы контроль чараларны үткөрү өчен зыян китерү куркынычын профилактикалау программасы һәм планын;

9) Контроль орган тарафыннан контрольдә тотыла торган заттан соратып алынырга мөмкин булган белешмәләрнең тулы исемлеге;

10) мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысуллары турында белешмәләр;

11) контрольдә тотылучы затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын куллану турында белешмәләр;

12) Контроль органы карарларына, аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикаять бирү тәртибе турында белешмәләр;

13) Контроль органының хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре булган докладлар;

14) муниципаль контроль турында докладлар;

15) үз-үзеңне тикшерүнең ысуллары һәм процедурасы (булганда) турында мәгълүмат, шул исәптән мәжбүри таләпләрне үтәү декларациясен әзерләү һәм үз-үзеңне тикшерүне үткөрү буенча методик тәкъдимнәр һәм контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан тапшырылган мәжбүри таләпләрне үтәү декларацияләре турында мәгълүмат;

16) Россия Федерациясенә норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда һәм (яисә) зыян китерү куркынычын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль орган күрсәтелгән белешмәләрне актуаль хәлдә сакларга тиеш.

3.2. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Контроль органы тарафыннан елга 1 тапкыр уздырыла һәм түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелә:

1) Контроль органы һәм аның вазифаи затлары тарафыннан мәжбүри таләпләрне, муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарын куллануга бертөрле алымнарны тәэмин итү;

2) күрсәтелгән хокук бозулар барлыкка килүгә китерә торган мәжбүри таләпләрне, сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү очраklarын анализлау, зыян (зарар) килү куркынычы чыганаclarын һәм факторларын ачыклау;

4) мәжбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелек), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәр әзерләү.

3.2.2. Кәче авыл жирлегә Советының төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның хокуктан файдалану практикасын гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турындагы белешмәләрне жыю һәм анализлау юлы белән тикшереп тору органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча, Контроль орган хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турындагы доклад белән карар раслана һәм হিসап елыннан соң килүче елның 1 мартыннан да соңга калмыйча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтөрөндә Кәче авыл жирлегә Советының рәсми сайтында Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштырыла.

3.3. Мәжбүри таләпләрне бозу ярамау турында кисәтү

3.3.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуның әзерләнә торган очраclarы яисә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булса һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килгәндә яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычы туганда, мәжбүри таләпләрне бозу ярамау турында кисәтү (алга таба - кисәтү) игълан итә һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү чараларын күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәтү Россия Икътисади үсеш министрлығының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типлаштырылган формалары турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган рәвештә рәсмиләштерелә.

3.3.3. Контрольдә тотылучы зат кисәтү алынган көннән алып ун эш көне эчендә Контроль органына кисәтүгә карата ризасызлык белдерергә хокуклы.

3.3.4. Түбәндәге шартлар булырга тиеш:

1) ризасызлык жиберелә торган Контроль органы исеме;

2) юридик затның исеме, шәхси эшқуар яисә гражданның исеме, фамилиясе, атасының исеме (булганда), шулай ук элементә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (адреслары) һәм контрольдә тотылучы затка җавап жиберелергә тиешле почта адресы;

3) кисәтү датасы һәм номеры;

4) контрольдә тотылучы затка игълан ителгән кисәтүләрдәге нигезләнмәгән дәлилләр;

5) контрольдә тотылучы затның кисәтүне алу датасы;

6) шәхси имза һәм дата.

7) салым түләүченең идентификация номеры - юридик зат, шәхси эшқуар;

8) паспорт яисә шәхесне таныклаучы башка документ сериясе һәм номеры, яшәү

урыны адресы (гражданнар өчен).

3.3.5. Контроль органга мөрәжәгатьләр контрольдә тотылучы зат тарафыннан кәгазьдә почта аша яисә 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрақларда, электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, контроль органның электрон почтасы адресына яисә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысуллар белән жиһбәрелә.

3.3.6. Кирик булганда, контрольдә тотылучы зат ризасызлыкка тиешле документларны яисә аларның таныкланган күчермәләрен беркетеп тапшыра.

3.3.6. Контроль органы кисәтүгә карата ризасызлыкны аны алган көннән алып 5 эш көне эчендә карый.

3.3.7. Контроль органы ризасызлыкны карару нәтижәләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) кисәтүне юкка чыгару рәвешендә ризасызлыкны канәгатьләндерә;

2) баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ризасызлыкны канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган кисәтүгә каршы килгән көннән соң биш эш көннән дә соңга калмыйча каршы килүне карау нәтижәләре турында контрольдә тотылучы затка хәбәр итә.

3.3.9. Ризасызлыкны шул ук нигезләрдә кабат жиһбәрү рөхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында игълан ителгән кисәтүләргә исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар уздыру өчен тиешле күрсәткечләрдән файдалана.

3.4. Консультация бирү

3.4.1. Контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү муниципаль контрольне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

1) контроль чаралар уздыру тәртибе;

2) контроль чаралар уздыру ешлыгы;

3) контроль чаралар нәтижәләре буенча карарлар кабул итү тәртибе;

4) контроль орган карарларына шикәят белдерү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләргә түбәндәгечә бирә:

1) телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик чара, контроль чара үткөрү барышында телдән аңлатмалар рәвешендә;

2) контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренә бертиплы мөрәжәгатьләргә (10нан артык бер типтагы мөрәжәгатьләр) буенча Контроль органының вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган язмага аңлатма бирүнең рәсми сайтында урнаштыру юлы белән.

3.4.3. инспекторлар тарафыннан һәр мөрәжәгать итүченә шәхси кабул итү 10 минуттан артык була алмый.

Телефоннан сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль органы контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләргә буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.4.5. Контроль органының вазифаи заты язма рәвештә консультация бирүне түбәндәге очрақларда гамәлгә ашыра:

а) контрольдә тотылучы зат консультация алу мәсьәләләргә буенча язма жавап бирү турында язма гариза биргәндә;

б) консультация бирү вакытында куелган сорауларга жавап бирү мөмкин булмаса;

в) куелган сорауларга жавап мәгълүматны өстәмә соратып алуны таләп иткәндә.

3.4.6. Контрольдә тотылучы зат «Россия Федерациясе гражданның мәрәжәгәтләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда язма җавап бирү турында гарызнамә җибәрергә хокуклы.

3.4.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләргә исәпкә ала.

3.5. Профилактик визит

3.5.1. Профилактик визит контрольдә тотылучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында инспектор тарафыннан яки видео-конференция-элемент куллану юлы белән уздырыла.

Профилактик визит барышында контрольдә тотылучы зат үз эшчәнлегенә яки үз карамагындагы контроль объектларына карата куела торган мәҗбүри таләпләр, аларның куркынычлылык критерийларына туры килүе, нигезләр һәм куркынычлылык категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары турында, шулай ук контроль объектына карата, аларны нинди куркынычлылык категориясенә кертүдән чыгып, контроль чараларының төрләре, эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирә.

3.5.2. Профилактик визит үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүгә турыдан-туры куркыныч туу яки мондый зыян (зарар) килү ачыкланса, Контроль органының вазифаи заты үткәрелгән профилактик визит турында хисап рәвешендә контроль чаралар үткөрү турында карар кабул итү өчен бу хакта кичекмәстән Контроль органы җитәкчесенә хәбәр итә.

3.5.3. Мәҗбүри профилактик визит мондый эшчәнлек башланган вакыттан алып бер ел эчендә төзекләндерү өлкәсендәге законнарның мәҗбүри таләпләрен үтәүгә бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә тотучы затларга карата уздырыла.

Контроль органы контрольдә тотылучы затка мәҗбүри профилактик визит үткөрү турында аны үткөрү датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

3.5.4. Мәҗбүри профилактик визитны уздыру турында хәбәрнамә язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә төзелә һәм түбәндәге белешмәләргә үз эченә ала:

- 1) хәбәрнамә төзү датасы, вакыты һәм урыны;
- 2) контроль орган исеме;
- 3) контрольдә тотылучы затның тулы исеме;
- 4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта);
- 5) мәҗбүри профилактик визит датасы, вакыты һәм урыны;
- 6) вәкаләтле вазыйфаи зат имзасы.

3.5.5. Мәҗбүри профилактик визитны уздыру турында хәбәрнамә контроль астындагы зат адресына язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә җибәрелә.

Контрольдә тотылучы зат, мәҗбүри профилактик визит үткәрүдән баш тартырга хокуклы, бу хакта аны уздыру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча, мәҗбүри профилактик визит уздыру турында хәбәрнамә юллаган Контроль органына хәбәр итәргә хокуклы.

Мәҗбүри профилактик визитны уздыру срогы контроль орган тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит нәтиҗәләре буенча инспектор профилактик визит уздыру турында акт төзи, аның формасы контроль орган тарафыннан раслана.

3.5.7. Контроль орган үткәрелгән профилактик визитларны исәпкә ала.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар

4.1.1. Муниципаль контроль түбөндөгө планлаштырылган һәм планнан тыш контроль чараларны үткөрүнө оештыру юлы белән контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, рейд тикшерүе, документлар буенча тикшерү, күчмә тикшерү - контрольдә тотылуучы затлар белән хезмәттәшлек иткәндә;

мәжбүри таләпләрнең үтөлешен күзәтүнә, күчмә тикшерүнә - контрольдә тотылуучы затлар белән хезмәттәшлексез, шулай ук профилактик чаралар үткөрү кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылуучы затлар белән үзара хезмәттәшлек түбәндәгеләрдән тора:

инспектор һәм аның вәкиле арасында очрашулар, телефон аша һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры хезмәттәшлек);

документлар, башка материаллар сорату;

инспекторның контрольдә тотылуучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында булуы (гомуми файдаланудагы житештерү объектларында инспектор булу очрактарыннан тыш).

4.1.3. Контроль чаралар, контрольдә тотылуучы зат белән хезмәттәшлек иткәндә, түбәндөгә нигезләрдә гамәлгә ашырыла:

1) Контроль органында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү яисә зыян (зарар) килү куркынычы туу турында белешмәләр булу яисә объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килү-килмәү яисә мондый параметрлардан тайпылуы ачыклану;

2) контроль чаралар уздыру планына кертелгән контроль чараларны уздыру сроклары якынлашу;

3) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен конкрет контрольдә тотылуучы затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йөкләмәсе;

4) законнар үтөлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

Контроль чаралар, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда да, контроль органының эш планнарындагы биремнәрне дә кертәп, тикшереп тору органының вәкаләтле вазыйфаи затлары заданиеләре нигезендә инспекторлар тарафыннан башкарыла.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контрольдә тотылуучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез үткөрелә торган чаралардан тыш, инспектор һәм тикшерү чарасын үткөрүгә жәлеп ителә торган затлар тарафыннан түбәндөгә контроль чаралар башкару юлы белән үткөрелә:²

карау;

сораштыру;

язма аңлатмалар алу;

документлар соратып алу;

экспертиза.

4.1.5. Контрольдә тотылуучы зат белән хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны үткөрү өчен, шулай ук документар тикшерү белән үзара 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр күрсәтелгән Контроль органының вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган карары кабул ителә.

Мәжбүри таләпләрнең үтөлешен күзәтүнә үткөрүгә, күчмә тикшерүгә карата әлеге Нигезләмә пунктының беренче абзацында каралган контроль чараны уздыру турында карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар контроль чараны уздыру турында Контроль органы карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткөрелә.

Кирәк булганда, Контроль органы тикшерү чараларын үткәргә экспертларны, билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән эксперт оешмаларын һәм контроль чаралар үткәргә жәлеп ителә торган экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгән экспертларны жәлеп итә.

4.1.7. Контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, инспектор Россия Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик формалары турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча контроль чара акты (алга таба шулай ук - акт) төзи.

Мондый чараны уздыру нәтижеләре буенча мәжбүри таләпләргә бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлегенә нигезендә билгеләнгән мәжбүри таләп бозылганлыгы күрсәтелә.

Ачыкланган хокук бозу бетерелгән очракта, контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамланганчыга кадәр, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләргә бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Контроль чараны үткәргәндә тугырылган тикшерү кәгазьләргә актка беркетелергә тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерүнең Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән башка тәртибә ачыкланмаган очракта, акт мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урыны буенча рәсмиләштерелә.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт серен, башка серне тәшкит итүчә мөгълүматны үз эченә алган контроль чара нәтижеләре Россия Федерациясә законнарында каралган таләпләргә үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чара актында бәян ителгән фактлар һәм нәтижеләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотылучы зат әлегә Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

4.2. Контроль чаралар планы

4.2.1. Планлы контроль чаралар Контроль органы төзи торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле чираттагы календарь елга планлы контроль чараларын уздыру планы (алга таба - еллык чаралар планы) нигезендә уздырыла.

4.2.2. Билгелә бер куркынычлылык категорияләренә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чараларын уздыру вакыты зыян (зарар) килү куркынычларына туры китереп билгеләнә.

4.2.3. Контроль орган түбәндәге планлы контроль чаралар төрләрен үткәргә мөмкин:

- инспекция визиты;
- рейд тикшерүе;
- документар тикшерү;
- күчмә тикшерү.

Югары куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла: _____.

Урта куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла: _____.

Уртача куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла: _____.

4.2.4. Контроль объектларына карата житди куркынычлылык категориясенә кертелгән планлы контроль чараларын уздыру вакыты - 3 елга бер тапкыр.

_____

Урта һәм уртача куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чараларын уздыру вакыты - 4 елга бер тапкыр.

Түбән куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектына карата план буенча чаралар үткәрелми.

4.3. Планнан тыш контроль чаралар

4.3.1. Планнан тыш контроль чаралар документлар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейдлар тикшерүе, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә уздырыла. 12.

4.3.2. Планнан тыш контроль чараны үткөрү турындагы карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чаралар, үзара хезмәттәшлексез планнан тыш контроль чараларынан тыш, әлеге Нигезләмәнең 4.1.3 пунктының 1, 3, 4 бүлекләрендә каралган нигезләрдә уздырыла.

4.3.4. Планнан тыш контроль чара прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булган очракта, күрсәтелгән чара мондый килештерүдән соң уздырыла.

4.4. Документлар буенча тикшерү

4.4.1. Документлар буенча тикшерү дигәндә контроль орган урнашкан урын буенча уздырыла торган контроль чара аңлашыла, аның предметы булып аларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган контрольдә тотучы затлар документларындагы, шулай ук аларның эшчәнлеген гәмәлгә ашырганда кулланыла торган һәм контроль органның мәжбүри таләпләрен һәм карарларын үтәүгә бәйле документлардагы белешмәләр тора.

4.4.2. Контроль орган карамагындагы документлардагы белешмәләрнең дәрәҗәсегә нигезле шик тудырса яки әлеге белешмәләр контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, Контроль орган контрольдә тотылуы зат адресына документлар буенча тикшерү барышында карау өчен кирәкле башка документларны тапшыру таләбен җибәрә.

Әлеге таләпне алган көннән алып ун эш көне эчендә контрольдә тотыла торган зат контроль органга күрсәтелгән документларны таләп итеп җибәрергә тиеш.

4.4.3. Документлар буенча тикшерү үткөрү срогы ун эш көненнән артмаска тиеш.

Күрсәтелгән срокта түбәндәге вакыттан чор кертелми:

1) контроль орган тарафыннан контрольдә тотыла торган затка таләпләр документлар тикшерү барышында күрсәтелгән документларны контроль органга тапшырганчы карау өчен кирәкле документларны тапшыру;

2) контрольдә тотылуы затка контроль органы мөгълүмат җибәргән мизгелдән түбәндәге вакыт эчендә:

контрольдә тотылуы зат тапшырган документларда хаталарны һәм (яисә) каршылыкларны ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, контроль органдагы документлардагы һәм (яисә) муниципаль контрольне гәмәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләрнең туры килмәве турында һәм таләпләр күрсәтелгән аңлатмаларны Контроль органга тапшыру вакытына кадәр язма рәвештә язарга тиеш.

4.4.4. Документлар буенча тикшерү барышында кылына торган контроль гәмәлләр исемлегә:

- 1) документлар соратып алу;
- 2) язма аңлатмалар алу;
- 3) экспертиза.

4.4.5. Контроль чараны үткөрү барышында инспектор контрольдө тотылуучы затка документларның һәм (яисә) аларның күчөрмәләренә, шул исәптән фотога төшөрү, аудио- һәм видеога яздыру материалларының, мәгълүмат базаларының, мәгълүматлар банкларының, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрнең үтөлүен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган һәм кирәкле таләпләрне тапшыру (яисә) таләбен күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольдө тотылуучы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта теркәлә торган документларны Контроль органына жибәрә яки үтенечнамә белән кичекмәстән язма рәвештә тикшерелә торган зат тиешле документларны тапшыру мөмкин булмаган сәбәпләрне һәм срокны күрсәтеп, документларны тапшыруның мөмкин булмавы турында инспекторга хәбәр итә.

Фотосурәт материалларыннан, аудио- һәм видеоязмалардан, мәгълүмат базаларыннан, мәгълүматлар банкларыннан, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә документлар тикшерүен үткөрү вакытына контроль чараларны башкару өчен кирәкле мәгълүматны карау һәм эзләү хокуклары булган логин һәм пароль рәвешендә бирелә.

4.4.6. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдө тотылуучы заттан яки аның вәкиленнән, шаһитләрдән соралырга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы 5 эш көненнән дә соңга калмыйча ирәкле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирәкле формада язма документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдө тотылуучы граждандан, аларның вәкилләре, шаһитләре сүзләреннән язма аңлатмалар төзәргә хокуклы. Бу очракта, күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дәрәс язып алуы турында тамга ясыйлар һәм, аны төзү датасын һәм урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

4.4.7. Экспертиза контроль орган йөкләмәсе буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольдө тотылуучы затның (аның филиаллары, вәкилләкләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барган) урыны буенча да, шулай ук эксперт яисә эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм һәр конкрет очракта Контроль органы һәм эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча индивидуаль рәвештә билгеләнә.

Экспертиза нәтижәләре контроль орган раслаган форма буенча эксперт бәяләмәсе белән рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны рәсмиләштерү документлар тикшерүен үткөрү тәмамланган көнне Контроль орган урнашкан урын буенча башкарыла.

4.4.9. Акт 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча контроль органы тарафыннан тикшерелә торган затка жибәрелә.

4.4.10. Планнан тыш документар тикшерү прокуратура органнары белән килештермичә уздырыла.

4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контрольдө тотылуучы затның (аның филиалларының, вәкилләкләрнең, аерымланган структур бүлекчәләренә) урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлементә аша үткәреләргә мөмкин.

4.5.2. Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта уздырыла:

1) контроль орган карамагындагы яисә ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотылучы затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылыгын һәм дәрәслеген тикшерергә;

2) контрольдә тотылучы затның һәм (яисә) аның карамагындагы һәм (яисә) файдаланыла торган контроль объектларының әлеге Нигезләмәнең 4.5.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча һәм контроль гамәлләрнең башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләрне башкару буенча мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелә ала.

4.5.4. Контроль органы күчмә тикшерү үткөрү турында контрольдә тотылучы затка күчмә тикшерүне үткөрү турында карар күчәргәсен җибәрү юлы белән ул башланганчы егерме дүрт сәгатътән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

4.5.5. Күчмә тикшерү уздырганда инспектор контрольдә тотылучы затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгын, урынга барып тикшерү үткөрү турында карар күчәргәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткөрү срогы ун эш көненнән артмый.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкүарлыкның бер субъектына карата үзара хезмәттәшлекнең гомуми срогы кече предприятие өчен илле сәгатътән һәм микропредприятие өчен унбиш сәгатътән артык була алмый.

4.5.7. Күчмә тикшерү барышында контроль гамәлләр исемлегенә:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документлар соратып алу;
- 4) язма аңлатмалар алу;
- 5) экспертиза.

4.5.8. Карау контрольдә тотылучы зат һәм (яисә) аның вәкиле катнашында инспектор тарафыннан видеоязманы мәжбүри кулланып гамәлгә ашырыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча тикшерү беркетмәсә төзелә.

4.5.9. Сораштыру дигәндә, контрольдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган телдән мәгълүматны, контрольдә тотыла торган заттан яисә аның вәкиленнән һәм шундый мәгълүмат булган башка затлардан алу буенча контроль эш аңлашыла.

Сораштыру нәтижәләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул үзә бәян иткән белешмәләрнең дәрәслеген раслаучы сораштырылучы зат тарафыннан, шулай ук алынган белешмәләр контроль чара өчен әһәмияткә ия булган очракта, контроль чара актында күрсәтелә.

4.5.10. Тикшерү, сораштыру вакытында мәжбүри таләпләр бозылу ачыкланган очракта, инспектор, мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәп, фотосурәт, аудио-һәм видеоязма, дәлилләрен теркәүнең башка ысулларын кулланырга хокуклы.

Фотога төшерү ярдәмендә мәжбүри таләпләрне бозуларның дәлилләрен теркәү мәжбүри таләпләрне бозуның ачыкланган һәрберсенен кимендә ике сурәте белән уздырыла.

Фотога төшерү һәм видеога яздыру мәжбүри таләпләрне бозуларның дәлилләрен теркәү өчен дәүләт серен яклау турында Россия Федерациясә законнары таләпләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Тикшерелә торган документларны, язма аңлатмаларны контрольдә тотылучы зат тарафыннан тапшыру, экспертиза үткөрү әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктларына туры китереп башкарыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү тәмамланганнан соң, инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру турында мәгълүмат тикшерү актында чагыла.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чараларыннан, шул исәптән аудио- яки видеоэлементә файдаланып үткәрелгән очракта, Нигезләмәнең икенче пункты абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Күчмә тикшерүне үткөрү контрольдә тотылучы затның урнашкан (эшчәнлекне гамәлгә ашыру) урыны буенча булмавына бәйле рәвештә яки контрольдә тотылучы затның эшчәнлегенә фактта булмавына яисә күчмә тикшерү үткөрү мөмкин булмауга яисә ул тәмамлану бәйле рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор, сәбәпләрен күрсәтеп, күчмә тикшерү үткөрүнең мөмкин булмавы турында акт төзи һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда 21 статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар уздыру мөмкинлегенә булмавы турында контрольдә тотылучы затка хәбәр итә.

Бу очракта, инспектор күчмә тикшерүне үткөрүнең күрсәтелгән чоры кысаларында күчмә тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.5.14. Шәхси эшқуар, контрольдә тотылучы затлар булган гражданның Контроль органына түбәндәге очракларда контроль чаралар уздырганда катнашу мөмкинлегенә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

- 1) вакытлыча хезмәткә сәләтсез булу;
- 2) суд, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатларга чакырылу (хәбәрнамә, чакыру) буенча килү зарурлыгы;
- 3) Россия Федерациясенең Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чаралар уздырганда катнашу мөмкинлегенә юкка чыгара торган чикләү чаралары сайлану;
- 4) эш сәфәрендә булу.

Мәгълүмат кәргәндә, контроль чаралар үткөрү Контроль органы тарафыннан шәхси эшқуар һәм гражданның өлегенә мәрәжәгатенә сәбәп булган хәлләргә бәтерү өчен кирәкле вакытка күчәргә.

4.6. Инспекция визиты, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контрольдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкилләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) яки контроль объектының урнашкан (эшчәнлегенә гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Инспекция визиты контрольдә тотылучы затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Контрольдә тотылучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның бинага, корылмаларга каршылыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

Эшчәнлекне бер урында яки бер житештерү объектында (территориядә) гамәлгә ашырганда, инспекция визитын үткөрү срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.2. инспекция визиты барышында контроль гамәлләр исемлегенә:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатмалар алу;
- г) контрольдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкилләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) яисә контроль объектының булу (эшчәнлек алып бару) урынында зарури таләпләр нигезендә булырга тиешле документларны соратып алу.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлементә аша уздыру рәхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты, 57 статьяның 1 өлешендәге 3-5 пунктларына һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп,

прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.6.4. Рейд тикшерүе тикшерү объектына ия булуны, файдалануны яисә идарә итүне гамәлгә ашыручы теләсә кайсы контрольдә тотылуучы затларга карата үткәрелә.

Рейд тикшерүе чорында бер контрольдә тотылуучы зат белән хезмәттәшлек итү срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.5. Рейд тикшерүе барышында контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатмалар алу;
- г) документларны теркәү;
- д) экспертиза.

4.6.6. Житештерү объектларына ия булган, файдаланучы яисә идарә итүче контрольдә тотылган затлар рейд караулары барышында инспекторларга рейд тикшерүен үткөрү турындагы карарда күрсәтелгән житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз кереп йөрүне тәэмин итәргә тиеш.

4.6.7. Рейд тикшерүе нәтижәсендә мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, рейд тикшерүе үткәрелгән урында инспектор мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә тотыла торган затка карата контроль чара акты төзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 3-5 пунктларына һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәнең 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралган контроль гамәлләрне әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашыралар.

4.7. Мәжбүри таләпләрне (иминлек мониторингын) үтәүне күзәтү

4.7.1. Контроль орган, мәжбүри таләпләрне (куркынычсызлыкны мониторинглауны) үтәүне күзәткәндә, контроль органда булган контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, жыюны, анализлауны үткәрә, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан күрсәтелә, шулай ук "Интернет" челтәрендәге мәгълүматлар, башка һәркем файдалана алырлык белешмәләр, шулай ук автоматик режимда фото- һәм кинога төшерү, видеоязма функцияләре булган хокук бозуларны теркәүнең техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләрне.

4.7.2. Әгәр мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәтү барышында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү яисә зыян китерү куркынычы булу факты ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозу турында, мәжбүри таләпләрне бозуларның әзерләнүе яисә мәжбүри таләпләрне бозуның билгеләре турында белешмәләр Контроль органы тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

- 1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш контроль (күзәтчелек) чарасын үткөрү турында карар;
- 2) кисәтү игълан итү турында карар;

4.8. Күчмә тикшерү (обследование)

4.8.1. Күчмә тикшерү (обследование) контрольдә тотылуучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында уздырыла.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиаллары, вәкилләләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барган) урыны, граждандан эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объектының урнашкан урыны буенча үткәрелергә

мөмкин, шул ук вакытта контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлек итү рөхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында (чикләнмәгән затларга бару өчен ачылган) житештерү объектларында тикшерү үткәрелергә мөмкин.

4.8.3. Күчмә тикшерү контрольдә тотылуы затка хәбәр итмичә уздырыла.

Бер объектны (бер-берсенә турыдан-туры якын урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне үткәрү срогы, әгәр федераль законда контроль рөвеше турында башкасы билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән артып китә алмый.

4.8.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган карарлар кабул ителә алмый.

4.9. Контроль орган тарафыннан контроль чаралар нәтижәләре буенча күрелә торган чаралар

4.9.1. Контроль орган контрольдә тотылуы зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозуларның контроль чарасын уздырганда ачыкланган очракта түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, жайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында таләп белән судка мөрәжәгать иткәнче, әгәр тикшерү чарасын үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданның, оешмаларның эшчәнлегә, алар тарафыннан житештерелә торган һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыян китерүт куркынычы тудырса яки мондый зыян (зарар) китерелгән дип билгеләнсә, гражданның, оешмаларга закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян килү куркынычы булу һәм аны булдырмый калу ысуллары турында теләсә нинди үтемле ысул белән мәгълүмат житкерү турында, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян килүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чаралар турында кичекмәстән карар кабул итәргә;

2) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүне булдырмый калуны тикшереп тору чараларын күрергә;

3) тиешле тикшерүләр барышында хокук бозулар ачыкланганда, гаепле затларны административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплылыкка тарту чараларын күрергә.

4) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

4.9.2. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карарны контрольдә торучы зат тарафыннан үтәү срогы узганнан соң йә контроль астындагы зат күрсәтелгән карар белән билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне тапшырганчы йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алынган очракта, күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә карар үтәлешен бәяли.

4.9.3. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм белешмәләр контроль астындагы зат тарафыннан тәкъдим ителмәгән яисә алар нигезендә йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглау) үтәлешен күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә алынган булса, контроль орган әлеге карарның үтәлешен инспекция визитын үткәрү, рейд тикшерүен яисә документар тикшерү юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән карарның үтәлешен бәяләү уздырылган очракта, күчмә тикшерү уздыру рөхсәт ителә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.2 пунктында каралган контроль чараны үткәрү

Йомгаклары буенча Контроль орган карарның үтәлмәве яисә тиешенчә үтәлмәве ачыкланган очракта, ул, әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасында каралган карарны кабат контрольдә торучы затка тапшыра, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтә.

Кәче асыл жырлеге
территориясендә тезекләндрерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
нигезләмәгә 1 нче кушымта

**Кәче асыл жырлеге башкарма комитетының Кәче асыл жырлеге Советы
территориясендә тезекләндрерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә
ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлары исемлеге**

1. Кәче асыл жырлеге башлығы

Кәче авыл жирлеге
территориясендә төзеклөндөрү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 2 нче кушымта

**Кәче авыл жирлеге территориясендә төзеклөндөрү өлкәсендә муниципаль
контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын куркынычлылык
категориясенә кертү критерийлары**

№	Кәче авыл жирлеге Советы территориясендә төзеклөндөрү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Куркынычлылык категориясе
1	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, соңгы өч ел эчендә законлы көченә кәргән юридик зат яки шәхси эшқуар эшчәнлеген риск категориясенә кертү турында қарар қабул ителгән көнгә қадәр соңгы өч ел эчендә законлы көченә кәргән очрақта, Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге Советының 03.12.20021 ел, №39 қарары белән расланган (алга таба – төзеклөндөрү қағыйдәләре) Кәче авыл жирлеге Советының Төзеклөндөрү қағыйдәләрен бозуга бәйлә административ хоқуқ бозған өчен юридик затқа, аның вазыйфаи затларына яки шәхси эшмәкәргә административ жәза билгеләү турында қарар (муниципаль берәмлекнең тулы исеме)	Юғары куркынычлылык
2	Юридик зат яисә шәхси эшқуар эшчәнлеген куркынычлылык категориясенә кертү турында қарар қабул ителгән көнгә қадәр соңгы өч ел эчендә төзеклөндөрү қағыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча билгеләнгән сроқта үтәлмәгән қарар булған юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Урта куркынычлылык
3	Юридик зат яисә шәхси эшқуар эшчәнлеген куркынычлылык категориясенә кертү турында қарар қабул ителгән көнгә қадәр соңгы биш ел эчендә планлы яки планнан тыш тикшерүләр нәтижәсендә бирелгән төзеклөндөрү қағыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча билгеләнгән сроқта үтәлмәгән қарар булған юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Уртача куркынычлылык
4	Төзеклөндөрү өлкәсендә юридик затлар һәм шәхси эшқуарлар эшчәнлеген куркынычлылык категорияләренә кертүдә әлеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән шартлар булмағанда, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар	Түбән куркынычлылык

Кәче авыл жирлеге
территориясендә төзекләнדרү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӨГӨ 3 нче кушымта

Территориядә төзекләнדרү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу (муниципаль берәмлек исеме) куркынычлылык индикаторлары исемлеге

Индикатор исеме	Сайланган параметр (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге (булган очракта) өчен нормаль халәт	Куркынычлылык индикаторы күрсәткече
1 индикатор исеме	5-10, данә	< 5 данә 10 данә
2 индикатор исеме	юк	әйе
3 индикатор исеме	2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә	нормаль параметрларны 10%тан артыкка киметү яки арттыру

Территориядә (муниципаль берәмлек исемә) төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен тикшерү төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр

1. Төп күрсәткечләр һәм максатчан күрсәткечләр:

Мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозулардан бетерелгән хокук бозулар өлеше - 70%.

Чираттагы календарь елга планлаштырылган контроль чараларын уздыру планы үтәлеше өлеше - 100%.

Контроль орган һәм (яисә) аның вазыйфаи затының контроль чаралар уздырганда гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата нигезле шикаятьләр өлеше - 0%.

Контроль чараларның юкка чыгарылган нәтижәләре өлеше - 0%.

Алар нәтижәләре буенча бозулар ачыкланган, әмма тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән тикшерү чаралары өлеше, - 5%.

Контроль орган материаллары буенча административ жәза билгеләү турында чыгарылган суд карарлары өлеше - 95%.

Муниципаль контрольнең (күзәтчелекнең) индикатив күрсәткечләре исемлеге

- 1) хисап чорында уздырылган планлы контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 2) хисап чорында уздырылган планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 3) хисап чорында контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читкә тайпылуы нигезендә үткәрелгән планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 4) хисап чорында үзара хезмәттәшлектә үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чараларның гомуми саны;
- 5) хисап чорында һәр контроль (күзәтчелек) чара төре буенча үзара хезмәттәшлектә үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 6) хисап чорында дистанцион хезмәттәшлек чараларынан файдаланып уздырылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 7) хисап чорында уздырылган мәжбүри профилактик визитлар саны;
- 8) хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- 9) хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 10) хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 11) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралары нәтижеләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;
- 12) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чараларын уздыруны килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән гаризалар саны;
- 13) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрүне килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән һәм аларны прокуратура органнары килештерүдән баш тарткан гаризалар саны;
- 14) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;
- 15) хисап чоры ахырына куркынычлылык категориясенә һәркайсы буенча куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектлары саны;
- 16) хисап чоры ахырына контрольдә тотылучы затлар саны;
- 17) хисап чорында исәпкә алынган контроль (күзәтчелек) чаралар уздырылган контрольдә тотылучы затлар саны;
- 18) хисап чорында контрольдә тотылучы затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятьләрнең гомуми саны;
- 19) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органы карау срогын бозган шикаятьләр саны;
- 20) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органы карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгару турында яисә контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының гамәлләрен (гамәл кылмауларын) гамәлдә түгел дип тану турында карарларына карата контрольдә тотылучы затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятьләр саны;
- 21) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының

суд тәртибендә жиберелгән карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерү турында дөгъвалар саны;

22) হিসап чорында контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының алар буенча игълан ителгән таләпләрне канәгатъләндерү турында карар кабул ителгән карарларын, гамәлләрен (гамәл кылмауларын) дөгъвалау турында суд тәртибендә жиберелгән дөгъвалар саны;

23) হিসап чорында дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру таләпләрен тупас бозып үткәреелгән һәм аларның нәтижәләре дәрәс түгел дип табылган һәм (яисә) юкка чыгарылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны.